

Vragenlijst Ad hoc onderzoek afslankmiddelen

Versie: definitief

Datum: 19 mei 2025

Hoofdvraag

Wat is de houding van Nederlanders ten aanzien van het gebruik van gewichtsverlagende medicatie en het eventueel vergoeden daarvan uit het basispakket?

Drie categorieën deelvragen:

1. Algemene houding ten aanzien van (maatschappelijke impact) overgewicht;
2. Verwachte effecten van behandelen van overgewicht, van preventieve aanpak gericht op verbeteren leefstijl tot vergoeden gewichtsverlagende medicatie;
3. Voorkeuren en wensen rond vergoeden gewichtsverlagende medicatie vanuit basispakket (doelgroep, indicatie, omvang vergoeding, impact op premie)

Deelvragen

1. Hoe kijken Nederlanders naar **oorzaken** van overgewicht, **problematiek** die hier mee samenhangt en de **impact** van deze problematiek?
2. Zien Nederlanders overgewichtproblematiek als een **individueel** probleem of als een **collectief** probleem?
3. Wat is voor Nederlanders de gewenste verhouding bij het investeren van belastinggeld om overgewicht aan te pakken: voornamelijk investeren in het beschikbaar maken van **gewichtsverlagende medicatie** of voornamelijk investeren in **andere (preventieve) maatregelen** die de oorzaken van overgewicht kunnen terugdringen?
4. Wat is de houding van Nederlanders ten aanzien van het **vergoeden** van gewichtsverlagende medicatie uit het basispakket en als positief, op welke manier? (denk aan: doelgroep, indicatie, noodzaak, hoogte, verwachte impact)
5. Welke **voorwaarden** koppelen Nederlanders aan het vergoeden van gewichtsverlagende medicatie uit het basispakket? (denk aan: impact op premie, breedte, financiële situatie inwoners, aanpassing leefstijl)

VRAGENLIJST

Introductie

Deze vragenlijst gaat over overgewicht, mogelijke behandeling van overgewicht en uw mening daarover. Het gaat niet over uw eigen gewicht of gezondheid. Invullen van deze vragenlijst duurt ongeveer 10 minuten.

DEEL 1: HOUDING & VERANTWOORDELIJKHEID

In deze vragenlijst stellen we u vragen over **overgewicht**. Met overgewicht bedoelen we matig overgewicht en ernstig overgewicht. Ernstig overgewicht noemen we ook obesitas en is een chronische ziekte." Dit is het eerste deel van de vragenlijst. We stellen u vragen over uw mening over overgewicht.

Houding tov problematiek, oorzaken en verantwoordelijkheid overgewicht

1. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

Antwoordopties: Helemaal mee eens, mee eens, neutraal, mee oneens, helemaal mee oneens, weet ik niet

- Overgewicht is slecht voor de gezondheid
- Overgewicht is een groot probleem in Nederland
- Andere mensen moeten zich niet bemoeien met het gewicht van iemand
- Het zou goed zijn voor de hele samenleving als mensen geen overgewicht hebben
- Er is te veel aandacht voor overgewicht in Nederland
- We praten te veel over dik zijn en te weinig over andere gezondheidsproblemen

Indien 1B= (helemaal) mee eens (het is een groot probleem)

2. Kunt u uitleggen waarom u vindt dat overgewicht een groot probleem is in Nederland ?

<open> , weet ik niet

3. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

Antwoordopties: Helemaal mee eens, mee eens, neutraal, mee oneens, helemaal mee oneens, weet ik niet

- Overgewicht van Nederlanders heeft gevolgen voor de hele Nederlandse samenleving
- De overheid moet proberen ervoor te zorgen dat mensen gezond leven
- Mensen zijn zelf verantwoordelijk voor hun gewicht en leefstijl
- Vaak kunnen mensen niet zelf iets doen aan hun overgewicht
- De overheid moet mensen met overgewicht helpen als zij willen afvallen

4. Wie moet volgens u zorgen dat mensen minder overgewicht hebben: de overheid of de mensen zelf?

- Helemaal de overheid
- Vooral de overheid
- De overheid en de mensen zelf evenveel

- d. Vooral de mensen zelf
- e. Helemaal de mensen zelf
- f. Weet ik niet

Associates en eerste mening bij afslankmedicatie

5. Welke gevoelens en gedachten komen er bij u op bij het woord 'afslankmedicatie'?

<open> , weet ik niet / niets

<Tekstblok (bovenaan V6 plaatsen)>

Wat is gewichtsverliesmedicatie?

- In Nederland bestaan er medicijnen om overgewicht en obesitas te behandelen. Dit wordt ook wel obesitasmedicatie of gewichtsverlagende medicatie genoemd. In de samenleving wordt vooral gesproken over 'afslankmedicatie'. In deze vragenlijst gebruiken we het volgende woord: 'gewichtsverliesmedicatie'.
- Let op: als wij het in deze vragenlijst hebben over gewichtsverliesmedicatie, dan bedoelen wij geen afslankmiddelen die online te koop zijn, of bij de drogist of supermarkt. Het gaat om medicijnen die een (huis)arts voorschrijft, zoals Wegovy en Mounjaro.

6. Vindt u dat gewichtsverliesmedicatie altijd, alleen onder voorwaarden of nooit vergoed moet worden via het basispakket in de zorgverzekering [I]?

Met 'voorwaarden' bedoelen we dat de medicatie alleen in bepaalde situaties vergoed wordt, (bijv. als iemand ook op een andere manier probeert af te vallen).

- a. Altijd (geen voorwaarden)
- b. Alleen onder voorwaarden
- c. Nooit
- d. Weet ik niet

[@programmeur: Als V6 ≠ Weet ik niet]

6b. Kunt u uw antwoord toelichten?

<open>, weet ik niet

7. Waar moet de overheid belastinggeld vooral voor gebruiken om overgewicht in Nederland te verminderen?

- a. Voorkomen dat mensen te zwaar worden
- b. Mensen met overgewicht helpen met afvallen
- c. Allebei: voorkomen én helpen afvallen zijn even belangrijk
- d. De overheid moet hier geen belastinggeld aan uitgeven
- e. Weet ik niet

DEEL 2: VIGNETTEN (dv 4&5)

U bent nu bij het tweede deel van de vragenlijst. In dit deel vertellen wij u over **vier verschillende personen**. Per persoon krijgt u dezelfde vraag.

Deze personen bestaan niet echt, maar zijn verzonnen als voorbeelden. De voorbeelden zijn zeer simpel opgesteld. We weten dat overgewicht in het echt ingewikkelder is. Er zijn vaak meer oorzaken van overgewicht en manieren om gewicht te verliezen dan we hier noemen.

Lees de teksten alstublieft goed.

[Te variëren variabelen]:

1. **Oorzaak overgewicht:** medisch, leefstijl, combi medisch/leefstijl
 - Dit overgewicht is ontstaan door genetische of medische redenen (bijvoorbeeld omdat het in de familie voorkomt, of door medicijnen die als bijwerking hebben dat je gewicht toeneemt)
 - Dit komt vooral door het gedrag van deze persoon (bijvoorbeeld ongezond gegeten en weinig gesport; gedrag van mensen kan worden beïnvloed door verschillende zaken).
 - Dit overgewicht is deels ontstaan door genetische of medische redenen (bijvoorbeeld omdat het in de familie voorkomt, of door medicijnen die als bijwerking hebben dat je gewicht toeneemt) én deels door het gedrag van deze persoon (bijvoorbeeld ongezond gegeten en weinig gesport; gedrag van mensen kan worden beïnvloed door verschillende zaken).
2. **Hoeveel zelf gedaan:** veel, beetje, niets
 - Deze persoon heeft zelf al veel geprobeerd om af te vallen (hulp van diëtist, gezonder eten, sporten, volgen van een leefstijlprogramma)
 - Deze persoon heeft zelf al een beetje geprobeerd om af te vallen (hulp van diëtist, gezonder eten, sporten)
 - Deze persoon heeft zelf nog niets geprobeerd om af te vallen
3. **Financiële situatie:** Moeilijk rondkomen, gemiddeld rondkomen, ruim rondkomen
 - Het is voor deze persoon moeilijk om financieel rond te komen
 - Het is voor deze persoon niet moeilijk, maar ook niet makkelijk om financieel rond te komen
 - Het is voor deze persoon makkelijk om financieel rond te komen
4. **Leeftijd:** jong [18-30], midden [30-65], oud [65+]
 - Deze persoon is tussen de 18 en 29 jaar.
 - Deze persoon is tussen de 30 en 65 jaar.
 - Deze persoon is ouder dan 65 jaar.

Voorbeeldvignet

Stelt u zich de volgende persoon voor: Deze persoon heeft overgewicht.

- Dit komt vooral door het gedrag van deze persoon (bijvoorbeeld ongezond gegeten en weinig gesport).
- Deze persoon heeft zelf al een beetje geprobeerd om af te vallen (sporten), maar het is nog niet voldoende gelukt.
- Het is voor deze persoon moeilijk om financieel rond te komen
- Deze persoon is tussen de 30 en 65 jaar.

[Per vignet uitvragen, dus x 4:]

8. Hoe acceptabel vindt u het als deze persoon gewichtsverliesmedicatie vergoed krijgt via het basispakket?

Vergoeden betekent dat iemand de gewichtsverliesmedicatie niet (helemaal) zelf hoeft te betalen, maar dat de zorgverzekering dit (deels) vergoed.

- a. Heel acceptabel
- b. Acceptabel
- c. Neutraal
- d. Niet acceptabel
- e. Helemaal niet acceptabel
- f. Weet ik niet

Ronde 2: info premie omhoog

Stelt u zich nu voor dat de premie van de zorgverzekering voor iedereen omhoog gaat met ongeveer 3 euro per maand. Hiermee kan de gewichtsverliesmedicatie vergoed worden.

Hoe acceptabel vindt u het dan dat deze personen gewichtsverliesmedicatie vergoed krijgen? U krijgt nu dezelfde personen als net te zien.

[Zelfde personen laten zien, per vignet uitvragen, dus x 4]

9. Stel dat de premie van de zorgverzekering voor iedereen met 3 euro per maand omhoog gaat, hoe acceptabel vindt u het dan als deze persoon gewichtsverliesmedicatie vergoed krijgt via het basispakket?

- a. Heel acceptabel
- b. Acceptabel
- c. Neutraal
- d. Niet acceptabel
- e. Helemaal niet acceptabel
- f. Weet ik niet

DEEL 3: EXPLICIET UITVRAGEN

Dit is het laatste deel van de vragenlijst. We stellen u nu nog een aantal vragen over het vergoeden van gewichtsverliesmedicatie.

10. Hoe goed denkt u dat gewichtsverliesmedicatie helpt om overgewicht bij mensen tegen te gaan?

- a. Heel goed
- b. Een beetje
- c. Helemaal niet
- d. Werkt juist niet; dit maakt het juist erger
- e. Weet ik niet

11. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling:

Als het basispakket gewichtsverliesmedicatie vergoedt, dan helpt dat de hele Nederlandse samenleving.

- a. Helemaal eens
- b. Eens
- c. Niet eens, niet oneens
- d. Oneens
- e. Helemaal oneens
- f. Weet ik niet

[@programmeur: als V11 ≠ Weet ik niet]

12. Kunt u uw vorige antwoord toelichten?

<open, incl. weet ik niet>

<intro V13>

Als gewichtsverliesmedicatie wordt vergoed, kan de premie van de zorgverzekering voor iedereen omhoog gaan. Met deze opbrengsten kan de gewichtsverliesmedicatie vergoed worden.

13. Vindt u dat gewichtsverliesmedicatie altijd, alleen onder voorwaarden of nooit vergoed moet worden via het basispakket in de zorgverzekering?

Met 'voorwaarden' bedoelen we dat de medicatie alleen vergoed wordt, in bepaalde situaties (bijv. als iemand ook op een andere manier probeert af te vallen).

- a. Altijd (geen voorwaarden)
- b. Alleen onder voorwaarden
- c. Nooit
- d. Weet ik niet

Indien 13=b 'voorwaarden':

14. U zegt dat er voorwaarden aan het vergoeden van gewichtsverliesmedicatie moeten zitten. Waarom vindt u dat er voorwaarden aan moeten zitten?

<open> , incl. weet ik niet

Indien 13=b 'voorwaarden':

15. Welke van onderstaande voorwaarden vindt u belangrijk voor het vergoeden van gewichtsverliesmedicatie?

Meerdere antwoorden mogelijk

- a. De persoon heeft zelf al veel gedaan om overgewicht te verminderen
- b. Het overgewicht komt door oorzaken waar iemand (bijna) niets aan kan doen
- c. De persoon heeft veel last van het overgewicht in het dagelijks leven
- d. De persoon moet tegelijkertijd met de gewichtsverliesmedicatie ook de leefstijl veranderen
- e. De medicatie moet door een specialist (zoals huisarts) worden voorgeschreven
- f. De overheid doet, naast de vergoeding, nog meer om overgewicht te voorkomen
- g. Anders, namelijk.. <open>
- h. Geen van bovenstaande

Indien 13= (a) of (b) (altijd of onder voorwaarden)

16. Waarom vindt u dat gewichtsverliesmedicatie (onder voorwaarden) wel vergoed moeten worden?

Meerdere antwoorden mogelijk

- a. De gezondheid van mensen verbetert
- b. Een gezondere samenleving is een betere samenleving
- c. Het is niet eerlijk als mensen met minder geld de medicijnen niet kunnen krijgen
- d. Omdat afvallen moeilijk kan zijn
- e. Personen met overgewicht kunnen hier lang niet altijd iets aan doen
- f. We helpen mensen met overgewicht door samen de kosten te delen
- g. Later levert het de samenleving geld op, doordat zorgkosten worden bespaard
- h. De druk op de gezondheidszorg wordt lager
- i. Anders, namelijk <...>
- j. Geen van bovenstaande

Indien 13= c (nooit):

17. Waarom vindt u dat gewichtsverliesmedicatie niet vergoed moeten worden?

Meerdere antwoorden mogelijk

- a. Omdat vergoeden te veel geld kost
- b. Omdat iedereen dan meer moet gaan betalen voor zijn zorgverzekering
- c. Het is de verantwoordelijkheid van een persoon zelf om gezond te leven
- d. Overgewicht is een eigen keuze van mensen, ze moeten het daarom ook zelf betalen
- e. Omdat overgewicht geen groot probleem is
- f. Omdat mensen dan geen moeite meer doen om af te vallen
- g. Omdat de overheid eerst meer moet doen om overgewicht te voorkomen
- h. Omdat gewichtsverliesmedicatie niet effectief (genoeg) is
- i. Omdat ik de farmaceutische industrie niet wil steunen

- j. Anders, namelijk <...>
- k. Geen van bovenstaande

18. Stel u voor: de medicatie wordt vergoed vanuit het basispakket. Hoe belangrijk vindt u het dan dat de overheid tegelijkertijd (nog) meer doet om overgewicht te voorkomen? Bijvoorbeeld zorgen voor een gezonder voedingsaanbod en/of oorzaken van overgewicht tegengaan.

- a. Zeer belangrijk
- b. Een beetje belangrijk
- c. Niet belangrijk
- d. Weet ik niet

19. Hoe groot moet de rol van de volgende organisaties of groepen zijn in het voorkomen van overgewicht in Nederland volgens u?

Antwoordopties: Heel grote rol / grote rol / kleine rol / geen rol / weet ik niet

- a. Nederlanders zelf
- b. Huisartsen, diëtisten
- c. De Rijksoverheid ('Den Haag')
- d. Gemeenten
- e. Scholen
- f. Werkgevers
- g. Voedingsindustrie [i]
- h. Supermarkten en horeca
- i. Zorgorganisaties

Bedankt. Dit is het einde van de vragenlijst.